

Державний нагляд (контроль) за діяльністю загальноосвітніх навчальних закладів

*Бондар Алла Володимирівна,
заступник Голови Державної
інспекції навчальних закладів*

Закони України, що регламентують реалізацію контрольно-наглядових функцій у сфері освіти:

- «Про освіту» (статті 5, 12).
- «Про дошкільну освіту» (стаття 21).
- «Про загальну середню освіту» (стаття 40).
- «Про позашкільну освіту» (стаття 10).
- «Про професійно-технічну освіту» (стаття 10).
- «Про вищу освіту» (стаття 77).
- «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
- «Про ліцензування видів господарської діяльності».

ПЕРЕЛІК

нормативно-правових актів, що регламентують питання, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері загальної середньої освіти

- Закон України «Про освіту» від 23.05. 1991 № 1060-XII (статті 5, 12).
- Закон України «Про загальну середню освіту» від 13.05. 1999 № 651-XIV (статті 40, 36, 37).
- Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 № 877-V 4.
- Закон України «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 03.11.2016 № 1728-VIII.
- Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» щодо лібералізації системи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 03.11.2016 № 1726-VIII.
- Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII.

ПЕРЕЛІК

нормативно-правових актів, що регламентують питання, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері загальної середньої освіти

- Постанова КМУ «Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад» від 27.08.2010 № 778.
- Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Державну інспекцію навчальних закладів України» від 16.10.2014 № 538.
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку державного інспектування навчальних закладів» від 03.09.2012 № 353.
- Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з надання освітніх послуг у системі загальної середньої і професійно-технічної освіти та визначається періодичність здійснення заходів державного нагляду (контролю)» від 30.03.2011 № 311 (із змінами).
- Наказ МОН «Про затвердження Положення про загальноосвітню школу-інтернат та загальноосвітню санаторну школу-інтернат» від 12.06.2003 № 363, зареєстрований в Мін'юсті 27.06.2003 за № 525/7846.
- Наказ МОН «Про затвердження уніфікованих форм актів» від 20.05.2013 № 560, зареєстрований у Мін'юсті 20.06. 2013 за № 1037/23569.
- Наказ МОН «Про координацію заходів щодо здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів» від 17.06.2013 № 770, зареєстрований у Мін'юсті 08.08. 2013 за № 1348/23880.

ПЕРЕЛІК

нормативно-правових актів, що регламентують питання, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері загальної середньої освіти

- **Наказ МОН «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів» від 25.01.2008 № 34 — скасований згідно з розпорядженням КМУ «Про скасування деяких наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади» від 10.03.2017 № 169 (набрання чинності відбулося 21.05.2017).**
- **Наказ МОН «Про затвердження Порядку державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів» від 30.01.2015 № 67, зареєстрований у Мін'юсті України 14.02. 2015 за № 173/26618.**
- **Наказ Мінекономіки й Державної регуляторної служби України «Про затвердження форми та Порядку надання погодження на проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) на підставі обґрунтованого звернення фізичної особи про порушення суб'єктом господарювання її законних прав» від 20.01.2017 № 56/5, зареєстрований в Мін'юсті 09.02. 2017 за № 186/30054.**

Норми щодо державного нагляду (контролю) в законодавчих актах у сфері освіти

1. Здійснення державного нагляду (контролю) у сфері освіти.
2. Здійснення контролю за виконанням навчальними закладами положень Конституції, законів України та інших нормативно-правових актів з питань освіти.
3. Здійснення державного інспектування навчальних закладів.
4. Здійснення контрольних функцій з дотримання вимог щодо якості освіти.
5. Контроль за дотриманням вимог щодо змісту, рівня і обсягу освіти (*державних стандартів*).
6. Контроль за діяльністю органів управління освітою та навчальних закладів системи загальної середньої освіти.

Освітня діяльність – вид господарської діяльності

(Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності», стаття 7)

Суб'єктами господарювання є:

- 1) господарські організації — юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України;
- 2) державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу;
- 3) інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку.

(Господарський кодекс України, стаття 55)

Державний нагляд (контроль) —

діяльність уповноважених законом *центральных органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування* **в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт і послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища.**

**Метою державного нагляду (контролю)
за діяльністю навчальних закладів
та інших суб'єктів надання освітніх послуг
(підприємств, установ та організацій, що провадять
освітню діяльність)
незалежно від їх підпорядкування та форм
власності є**

**реалізація єдиної державної
політики в галузі освіти**

Форми державного нагляду (контролю) за діяльністю загальноосвітніх навчальних закладів

- Державна атестація;
- Державне інспектування
(планові і позапланові перевірки).

Ваш навчальний заклад працюватиме **НА ВІДМІННО!**



☎ Телефонуйте просто зараз: **0 800 212 012 (безплатно)**

Передплачуйте на 2018 рік **ЗА ЦІНАМИ 2017 РОКУ**, грн

Державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється

- центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в цій сфері;
- місцевими органами управління освітою.

(стаття 5 Закону України «Про освіту»)

У сфері загальної середньої освіти:

1. Державна інспекція навчальних закладів України.

2. Місцеві державні адміністрації і органи місцевого самоврядування, а також утворені місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування структурні підрозділи з питань освіти (місцеві органи управління освітою).

Статус і основні завдання

Державної інспекції навчальних закладів України

Державна інспекція навчальних закладів України

**відповідно до Положення, затвердженого
постановою КМУ**

від 16.10.2014 № 538, є

*центральним органом
виконавчої влади, діяльність
якого спрямовується і координується
Кабінетом Міністрів України
через Міністра освіти і науки*

Основні завдання Державної інспекції навчальних закладів:

- 1) **реалізація державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів, інших суб'єктів, що провадять освітню діяльність, незалежно від їх підпорядкування та форми власності;**
- 2) **внесення на розгляд Міністра освіти і науки пропозицій щодо формування відповідної державної політики.**

Основні функції Державної інспекції навчальних закладів

КОНТРОЛЬНО- ДІАГНОСТИЧНА

(інспектування суб'єктів, надання освітніх послуг, вивчення роботи місцевих органів управління освітою)

КООРДИНАЦІЙНО- МЕТОДИЧНА

(методичне керівництво і координація роботи органів управління освітою з питань організації контрольних заходів)

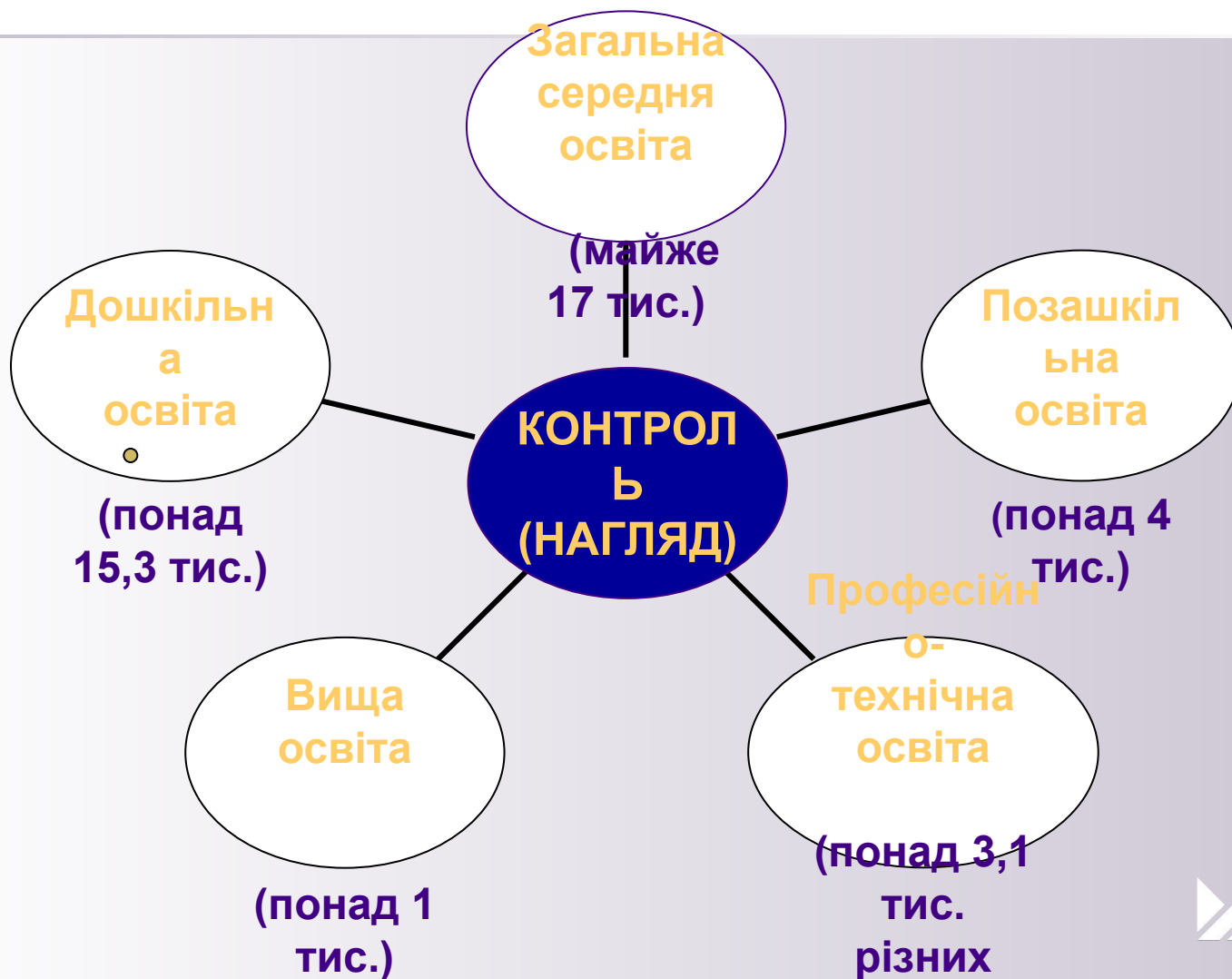
НОРМАТИВНО-ПРАВОВА

(узагальнення практики застосування законодавства щодо контрольно-наглядової діяльності у сфері освіти, внесення пропозицій щодо її розвитку)

АНАЛІТИЧНО- МОНІТОРИНГОВА

(аналіз діяльності суб'єктів надання освітніх послуг, участь у моніторингу якості підготовки учнів і студентів)

В Україні функціонують понад 40 тисяч суб'єктів надання освітніх послуг, діяльність яких підлягає контролю



**ПРАКТИКА СТВОРЕННЯ
ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ
ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ
КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОСВІТИ
ІСНУЄ У БІЛЬШОСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН**

Основні функції таких органів: нагляд за дотриманням законодавства та оцінювання ефективності діяльності навчальних закладів і освітніх систем у цілому

Зокрема, щодо виконання освітніх стандартів, задоволення освітніх потреб населення, забезпечення якості викладання, оцінювання досягнень учнів і студентів, їх морального, соціального розвитку та безпеки, а також управлінської діяльності навчальних закладів (включно з оцінкою раціональності витрачання фінансових ресурсів)

Відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015, Програми діяльності Кабінету Міністрів України, та враховуючи Європейський досвід у галузі освіти,

**підвищення якості освіти через
модернізацію системи
державного нагляду (контролю) —**

***ключове завдання Державної інспекції
навчальних закладів України***

**Моніторинг
діяльності місцевих
органів управління
освітою,
проведений Державною
інспекцією навчальних
закладів**

Система управління освітою (на початок 2017/2018 навчального року)

МОН,
ДІНЗ

Інші ЦОБВ

25

органів управління освітою
регіонального рівня

623

одиниць управління освітою районного (районного у
містах)
та міського рівнів, 423 — ОТГ

майже 40 тисяч навчальних закладів

Надійний помічник керівника ЗНЗ — журнал «Практика управління закладом освіти»

Видається за інформаційної підтримки МОН



«Гарячі» теми 2018 року:

- Прием на роботу: вимоги нового Закону про освіту
- Як використати особистий ваучер на підвищення кваліфікації
- Створення та оформлення установчих документів
- Додаткові освітні послуги: як навчитися заробляти самостійно та багато іншого

ДО ВАШОЇ УВАГИ — ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ

● Усі номери

В е-журналі зібрано абсолютно всі публікації паперових примірників

● Е-книги та тематички

● Зручно читати

Відкладайте цікаві статті е-журналу «Практика управління закладом освіти» у «Корисне» та повертайтеся до них. Відкрити е-журнал можна з будь-якого комп'ютера з доступом до інтернету

● Миттєва доставка

Свіжий номер е-журналу автоматично публікується на сайті раніше виходу журналу з типографії

● Повна база офіційних документів

● Інтерактивні онлайн-тести

Перегляньте презентаційний номер на edirshkoly.mcfr.ua —

БЕЗПЛАТНО ТА БЕЗ РЕЄСТРАЦІЇ

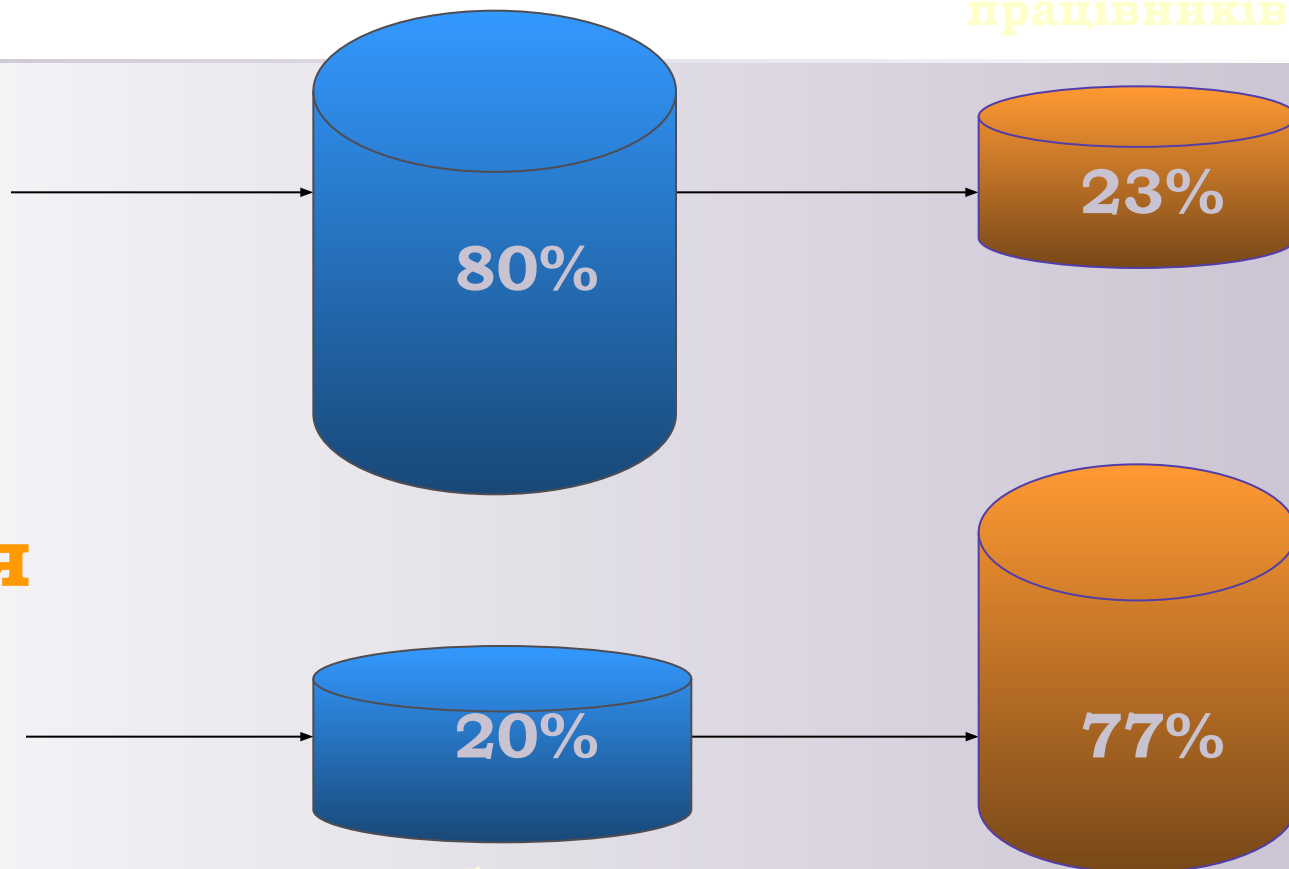


Телефонуйте просто зараз: **0 800 212 012** (дзвінки по Україні безкоштовні)

**Районні,
міські
органи
управління
освітою**

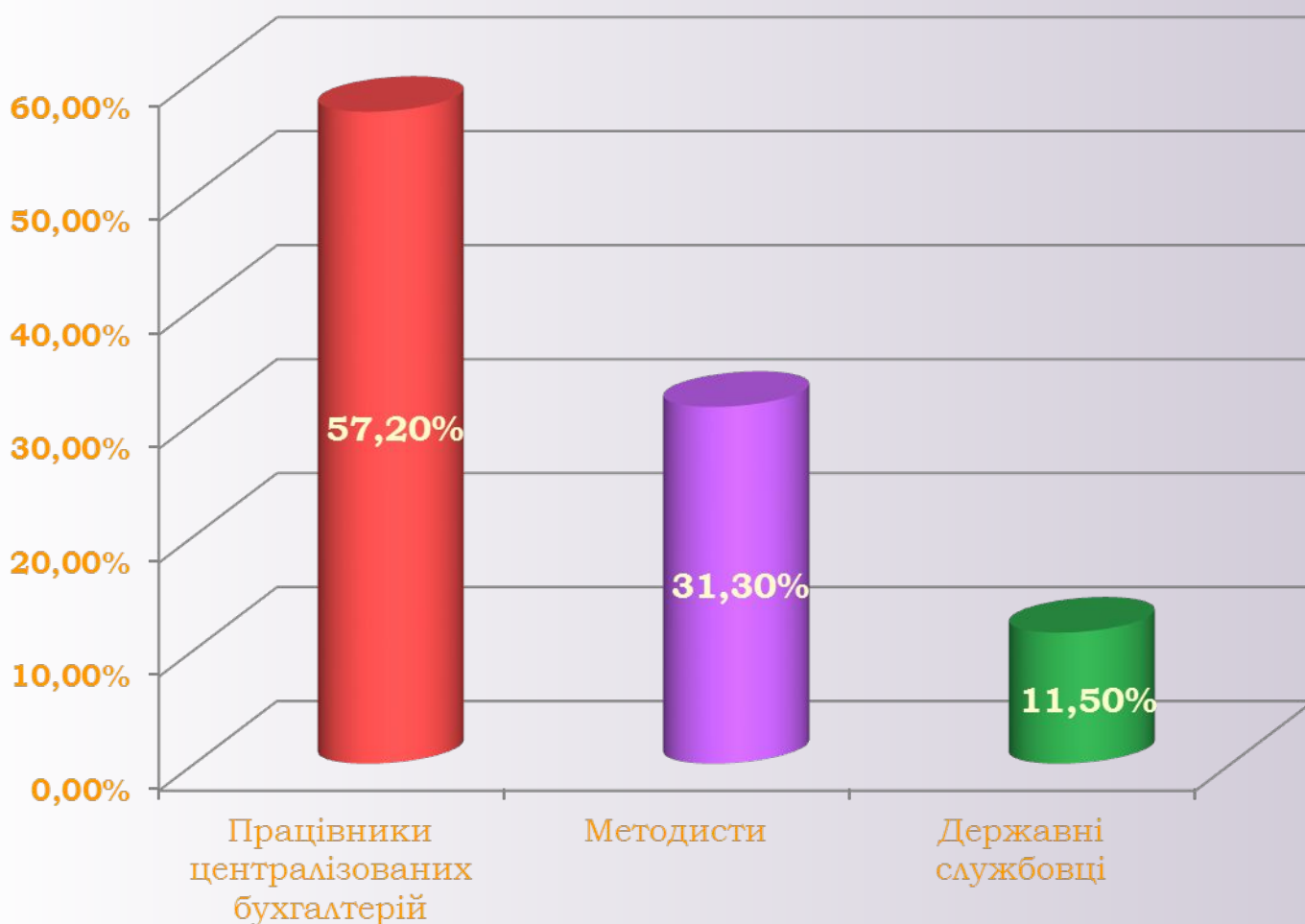
Функції державного
управління у сфері
освіти на місцевому
рівні

працівників



Фінансово-бухгалтерське,
господарське та методичне
обслуговування навчальних закладів

Співвідношення окремих категорій працівників органів управління освітою районного, міського рівня



Орієнтовна структура видатків кошторису загальноосвітнього навчального закладу



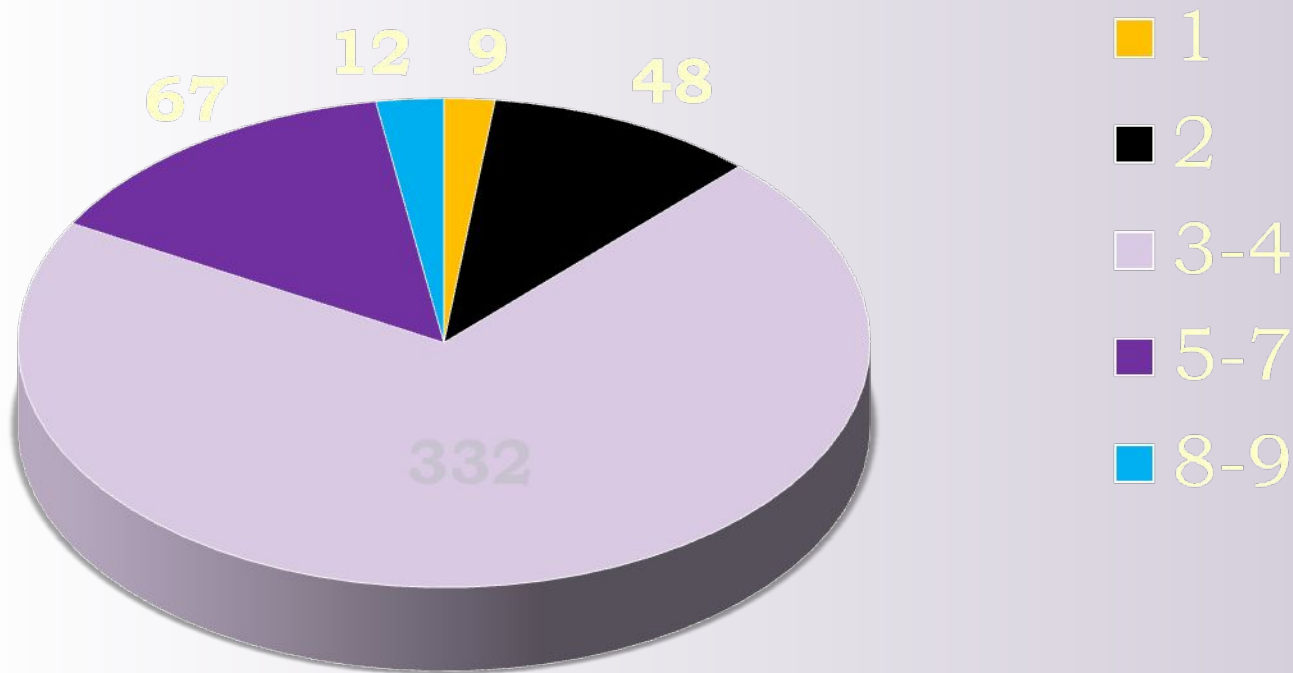


**Можливість передачі
функцій бухгалтерського
обслуговування
навчальних закладів
установам,
що спеціалізуються
у відповідній галузі
(запровадження
аутсорсингу бухгалтерського
обслуговування)**

Штатна чисельність державних службовців у відділах освіти райдержадміністрацій

Кількість районів

Чисельність державних службовців (осіб)



* За інформацією місцевих органів управління освітою станом на 01.05.2015



**Ефективність управління
системою освіти на
місцевому рівні, якість
контрольно-аналітичної
діяльності**

Штатні розписи та структура місцевих органів управління освітою не дають можливості ефективно реалізувати функції державного управління у сфері освіти, зокрема щодо якісного контролю за діяльністю навчальних закладів, проведення ліцензійної й атестаційної експертиз

Отримайте професійного помічника!

Замовте безплатний демодоступ до е-журналу «Практика управління закладом освіти» та читайте статті за темою вебінару:

- Інспектор ДІНЗ на порозі: планова перевірка
- Держнагляд: не карати — а допомогти

Таким чином,

- функції державного управління, зокрема державного нагляду (контролю) перекладаються на категорії працівників, посадовими обов'язками яких це не передбачено (наприклад, працівників методичних кабінетів);
- діяльність посадових осіб місцевих органів управління освітою зводиться переважно до забезпечення документообігу, обсяги якого залишаються значними.

Крім того, недосконалість і неузгодженість актів законодавства з питань освіти в частині визначення поняття «державного нагляду (контролю)», повноважень державних органів, що здійснюють контроль-но-наглядові функції зумовлює:

- можливість дублювання повноважень щодо здійснення державного нагляду (контролю) різними органами управління освітою;

- монофункціональність заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти (спрямовані переважно на виявлення, а не на запобігання порушень вимог законодавства та оцінювання реальних процесів, що відбуваються у навчальних закладах);

- недостатній рівень координації та узгодженості дій між центральними та місцевими органами управління освітою у здійсненні контрольної-наглядової діяльності

Зміни в законодавстві мають бути спрямовані на:

- запровадження прозорості і відкритої системи зовнішнього і внутрішнього оцінювання якості освітньої діяльності, що базується на чітких і обґрунтованих критеріях;
- участь інститутів громадянського суспільства в зазначеній діяльності (передбачити підготовку освітніх експертів для участі в державному нагляді (контролі) в сфері освіти, оцінюванні навчальних закладів (їх освітніх програм);
- утворення центрального органу із забезпечення якості освіти та його територіальних органів;
- налагодження системи підвищення кваліфікації державних службовців, що здійснюють контроль-наглядові функції.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- **забезпечення єдиного підходу у формуванні і реалізації державної політики в сфері державного нагляду (контролю) за діяльністю суб'єктів надання освітніх послуг;**
- **скорочення контрольно-наглядових органів та усунення дублювання їх повноважень, забезпечення багатофункціональності заходів нагляду (контролю) у сфері освіти;**
- **чітка регламентація і лібералізація процедур державного нагляду (контролю) у сфері освіти;**
- **сприяння забезпеченню дієвого механізму взаємовідносин із питань діяльності суб'єктів надання освітніх послуг на рівні «держава – регіон», «регіон – регіон», «навчальний заклад – навчальний заклад».**

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ



Новий якісний рівень
надання освітніх послуг



**Реформа системи державного нагляду
(контролю) у сфері освіти**
(складова Реформи освіти)

Особливості здійснення державного нагляду (контролю) у 2017 році

- Закон України «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 03.11.2016 № 1728-VIII.
- Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» щодо лібералізації системи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 03.11.2016 № 1726-VIII.
- Розпорядження КМУ «Про скасування деяких наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади» від 10.03.2017 № 169 (скасовано наказ МОН від 25.01.2008 № 34).

у 2017 році:

1. Встановлено до кінця року **мораторій** на проведення **планових** перевірок.
2. **Позапланові** заходи державного нагляду (контролю) проводять.

До 31 грудня 2017 року позапланові заходи державного нагляду (контролю)

здійснюються:

- на підставі обґрунтованого звернення фізичної особи про порушення навчальним закладом її законних прав (за погодженням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну регуляторну політику, політику з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності та дерегуляції господарської діяльності;
- за письмовою заявою навчального закладу до відповідного органу державного нагляду (контролю) про здійснення заходу державного нагляду (контролю) за його бажанням;
- за рішенням суду;
- у разі настання аварії, смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку, що було пов'язано з діяльністю суб'єкта господарювання.

Позаплановий захід державного нагляду (контролю) на підставі обґрунтованого звернення фізичної особи про порушення суб'єктом господарювання її законних прав проводиться органом державного нагляду (контролю) за погодженням Державної регуляторної служби.

Для погодження орган державного нагляду (контролю) подає Державній регуляторній службі копію відповідного звернення фізичної особи та обґрунтування необхідності проведення перевірки. Державна регуляторна служба розглядає подані документи та надає погодження або вмотивовану відмову у наданні погодження протягом п'яти робочих днів з дня надходження відповідних документів.

«Про затвердження форми та Порядку надання погодження на проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) на підставі обґрунтованого звернення фізичної особи про порушення суб'єктом господарювання її законних прав»

(Наказ Мінекономіки та Державної регуляторної служби України від 20.01.2017 № 56/5, зареєстрований у Мін'юсті 09.02. 2017 за № 186/30054)

Рекомендуємо:

- **проводити державну атестацію за наявності заяв навчальних закладів;**
- **здійснювати перевірку звернень громадян щодо порушень їхніх прав навчальними закладами лише органами управління освітою, у безпосередньому підпорядкуванні яких перебувають ці навчальні заклади, посилаючись на Закон України «Про звернення громадян» та власні повноваження щодо управління підпорядкованими навчальними закладами;**
- **звернути увагу департаментів освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій на те, що встановлені Законом № 1728 обмеження не стосуються їх діяльності з перевірок (вивчення) діяльності відділів (управлінь) освіти районних державних адміністрацій і місцевих рад, а також використовувати таку форму роботи для розгляду звернень громадян;**
- **надсилати копії звернень, що подаються до Державної регуляторної служби для отримання погодження на здійснення позапланових перевірок навчальних закладів, також Державній інспекції навчальних закладів, оскільки представники ДІНЗ входять до складу Ради з питань державного нагляду (контролю) ДРС.**

Дякуємо за увагу!

- З питань передплати звертайтеся за телефоном: 0 800 212 012
- E-mail: redrada@m CFR.ua
- За адресою: м.Київ
вул. Євгена Сверстюка, 11-А, а/с 170